

Polja

časopis za kulturu, umetnost
i društvena pitanja
novi sad — godina XXXVI
cena 40 dinara
decembar '90 broj 382

GRUPA KINKS. PITER KVAIF

sto

vojislav karanović

Vasku Popi

Mirno i poslušno podmeće
Svoja leđa. Strpljiv kao magarac.

Trpamo na njega sve: knjige, hartiju,
Lampu, pepeljaru čak i šolju
Vrele kafe. Sve to on mirno podnosi.

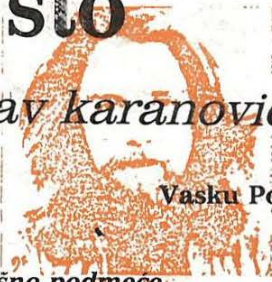
Pušta nas, krotkiji nego čamac,
Da svoja kolena pod njega podvučemo.

Raduje ga naš uspeh,
Kad smo odsutni, on se čak rastuži.

Kad ustanemo, i on nas saplete —
Učini to više iz radosti.

A ti, tako nezahvalno, kažeš:
Sedam za sto da pišem.

Da si ti na njegovom mestu,
Ti bi uzdahnuo, kao kit na pučini,
I zaronio u dubinu.

samo-stvaranje i afilijacija: prust, ničé i hajdeger

ričard rorti

Da bih ilustrirao tvrdnju da je teorija, za nas ironiste, postala sredstvo lične iz-
vrvnosti pre nego ljudske solidarnosti, razmotriću neke od paradigmi ironističke
teorije: mladog Hegela (Hegel), Ničea (Nietzsche), Hajdegera (Heidegger) i Deri-
du (Derrida). Radije koristim reč »teoretičar« nego »filozof«, jer mi etimologija »teorije«
daje konotacije koje želim, i isključuje one koje ne želim. Ljudi o kojima ću govoriti ne
misle da postoji nešto što bismo mogli nazvati »mudrošću«, u bilo kom značenju reči
koje bi prihvatio Platon. Zato se izraz »ljubitelj mudrosti« čini neprikladnim. Sa druge
strane, *theoria* sugerise bacanje pogleda na široko područje teritorije sa izvesne udalje-
nosti, a ljudi o kojima ću govoriti čine upravo to. Svi su oni specijalisti za uzmicanje i ši-
roko sagledavanje onoga što je Hajdeger nazivao »tradicijom zapadne metafizike« — a
ja »platonsko-kantovskim kanonom«.

Jednice ovog kanona, dela velikih metafizičara, klasični su pokušaji da se sve
sagleda stabilno i u celini. Metafizičari pokušavaju da se uzdignu iznad pluraliteta po-
java u nadi da će im se, posmatrano iz visina, ukazati neočekivano jedinstvo — jedin-
stvo koje je znak da smo opazili nešto stvarno, nešto što stoji iza pojava i stvara ih. Sa
druge strane, ironistički kanon, o kom ćemo govoriti, serija je pokušaja osvrtnja na
prošlost po horizontalnoj osi. Ali, ono na šta se on osvrće nisu stvari uopšte, već jedna
sasvim posebna vrsta osobe, koja piše jednu sasvim posebnu vrstu knjige. Predmet iron-
ističke teorije jeste metafizička teorija. Za teoretičara ironistu, priča o veri u — i ljuba-
vi za — istorijsku mudrost priča je o nizu pokušaja da se pronađe konačni vokabular,
koji nije samo konačni vokabular određenog filozofa, već vokabular konačan u svakom
smislu — vokabular koji nije tek idiosinkratični proizvod istorije, već poslednja reč, ona
u kojoj se stiču potraga i istorija i koja dalju potragu i istoriju čini suvišnim.

